

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

DUNINGEN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 24 AUGUSTI 1919.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

ANNE-MARIE (RENÉ BJÖRLING) OCH BRUKSPATRON FRISTEDT (HEDQVIST).

FOTO A.-B. SVENSKA BIOGRAFTEATERN.

SELMA LAGERLÖFS "DUNUNGEN" PÅ FILM.

Dunungen, filmdramatisering efter Selma Lagerlöfs berättelse, har under sommaren inspelats av Svenska Biografteatern. Regissör har varit hr Hedqvist, som härmed fullbordat sitt förlingsarbete som filmregissör. Inspelningarna ha till huvudsaklig del ägt rum i Värmland, där man på det Rosensvärdska herresätet Long och Borgviks bruk har haft alldeles förträffliga miljöer för utomhusscenerna. Borgvik är en av Värmlands äldsta gårdar, byggd på 1500-talet. Händelserna i Filipstad ha inspelats dels i denna stad, dels i Sigtuna och

inomhusscenerna i ateljén på Lidingön. På samma gång hr Hedqvist skött regien, har han också uppburit den manliga huvudrollen, brukspatron Fristedt, vilken roll han på talscenen utfört omkring 400 gånger. Som hans motspelska, den täcka Anne-Marie, har fröken René Björling haft sin andra debutroll för filmen — den första, var i »Klostret i Sandomir», en annan av Svenska Biografteaterns stora inspelningar denna sommar — och hon har här lyckats på ett sätt, som vunnit hr Hedqvists varma erkännande och gillande. Bland övriga

rollnehavare kunna nämnas fru Jenny Tschernischin-Larsson — bergsråddinnan Fristedt, fru Mia Backman från Tammerfors stadsteater — hushållerskan Frida, hr Ragnar Widerstedt — Mauritz m. fl.

För en del statistroller har hr Hedqvist kunnat disponera över en mera övanlig ensemble. De inbjudna gästerna till balen på Fristedts gård Bohult utgjordes nämligen av officerare med damer från Värmlands regemente och vid upptagningarna i Sigtuna medverkade ingen mindre än stadens t. f. borgmästare Emil Hällenius.

Allmänne åklagaren Dunker.

Av STEFAN GROSSMAN.

Oversättning från tyska av
ESTER STRÖMBERG-GROSSMAN.

VID STAMBORDET I HOTELL CONTINENTAL saknades i dag en stamgäst, allmänne åklagaren Dunker. Han saknades, men hans ande var närvarande, smög sig in i varje samtal, överskuggade varje paus som uppstod i den mångstämmiga, tvångslösa diskussionen, levde i de små banala suckarna såsom till exempel: "ja, ja, livet är icke så enkelt" ... Eller: "Nåja, en gång kommer den till var och en..." Han saknades i dag, allmänne åklagaren Dunker, men aldrig hade han behärskat sin vänkrets som just i dag...

"Egentligen veta vi ingen av oss", sade inemot midnatt apotekare Zwölfinger, "vad han var för en människa. Här hos oss var han den gemytligaste, som man någonsin kunde tänka sig. Inte sant? Det fanns då ingenting mänskligt, som han inte förstod! Och dock gällde han i hela staden för att vara en iskall människa, man kan säga en riktig blodhund."

Hotellvärden avbröt honom häftigt: "Jag undanber mig att man överhuvud taget talar om Dunker i en sådan ton! Jag kände honom väl. Jag har under många år, kväll efter kväll suttit vid hans sida. Jag har natt efter natt följt honom hem klockan ett. Då var han fullkomligt uppriktig. När vi då på nätterna i sakta mak gick genom de stilla gatorna, då spelade han inte komedi; han var en ensam stackars sate, som var tacksam för ett hjärtligt godnatt. Huru ofta blev han icke stående på Ringplats, sträckte på sig, så att hans långa, magra gestalt intog nästan jättekonturer och sade: Stackars människor, hur eländiga måste inte de arma syndarna känna sig första natten efter sin dom? Vet ni, att det kunde hända, att han en gång mitt i natten fick det infallet att låta öppna fängelset för sig och gick med en liten lykta genom de mörka korridorerna, genom alla fängselgårdarna, förbi de fruktansvärda, fyra våningar höga, svarta murarna, tills han kom till en gård, där hans offer satt. Då stod denne — vad var det du sade — denna iskalla människa, denne — det är alltför dumt — denne blodhund — ett par minuter alldeles stilla och lyssnade, om han inte ur en viss cell, som han just tänkte på, kunde förnimma ett ljud, kanhända ett stönande, kanhända en suck, kanhända en rörelse från den arme stackaren som kanske sömlös gick av och an i sin cell!"

Ett ögonblick tego alla... "Vet du, Püringer", började stamboardets läkare försiktigt, "hur nästan lidelsefullt han ägnade sig åt sin tjänst? Han slukade formligen med girighet sina fall? De släppte honom inte. Tror du inte, att, om han så en natt tillfälligtvis hade snappat upp en bekännelse, det skulle gjort honom lycklig? Huru skulle han icke då, dagen därpå hava förehållit den anklagade detta med men allvetandes ödesdigra åtbörd."

"Nej, nej", skrek hotellvärden alldeles upprörd. "Där ser man, huru litet ni alla har känt honom! Inte en stavelse hade han förrätt. Framför allt hade han aldrig medgivit, att han under sin fritid ens tänkt på sina fall, och i varje fall tänkte han aldrig då på dem i egenskap av allmän åklagare. Aldrig någonsin skulle han hava nämnt ett ord därom. Det var ju hans största stolthet, att ingen i privatlivet igenkände allmänne åklagaren i honom. Därför har han ju alltid spelat den flotte kavaljeren. Därför klädde han sig som en snobb. Därför var han alltid så galant

mot unga damer. Därför satt han varje afton här hos oss, därför var han så överdrivet gemytlig! Nej, min käre doktor! Du kände honom icke!"

"Säg mig, du Püringer, har du aldrig sett honom i rätten?"

"Nej, jag tror, att han icke tyckte om, att någon kom som åskådare till en teater."

"Gott, då är du inte kompetent att yttra dig om honom. Ty jag har sett honom där, jag har hört honom där, och jag säger dig, han var inför domstolen en helt annan än här! Det var som hade det med tjänsteuniformen plötsligt vuxit fram ur honom en helt annan människa! Man kunde icke tro sina ögon! Det gick till och med så långt, att om han tillfälligtvis i fängelsekorridoren mötte en av sina bästa vänner, såg han på honom som om han icke kände honom. Och hur hälsade han ute då? Stelt och byråkratiskt, två fingrar hastigt till mössan. Han såg i luften över huvudet på en. Hans bästa vänner i rättssalen voro som luft för honom. Absolut som luft! Naturligtvis sade han Ni till mig, då jag vid förhandlingar tjänstgjorde såsom sakkunnig. Men huru korrekt, formellt umgicks han inte med mig vid förhandlingar! Tror du, att han under uppehållen mellan förhandlingarna gick ut på gården, där annars advokater, journalister och sakkunnige stodo och pratade med varandra? Nej han talade aldrig ett ord med någon! Då ställde han sig vid ett fönster med händerna i fickorna och stirrade ut på gården. Först efter en stund, när dörren, ur vilka domarna återkommo, knarrade, vände han sig om, och vid själva förhandlingarna, hur kunde han inte fråga, tala, göra utfall! Det fanns inte ett elände som kunde röra honom, ingen ungdom som kunde stämma honom mildare, ingen själsrörelse, som han icke stämplade som komedi! Nej, om man sett honom i sitt arbete, då kan man förstå de ord, som Zwölfinger förut nämnde. Då var han fruktansvärd.

Länge streds det fram och tillbaka. Så högt och lidelsefullt fördes striden, att många vid bordet trots all ansträngning, icke kunde få ett ord med i laget. Klockan var redan över halv två, då plötsligt den gamle, vithåriga rektor Kupka med sin låga, kanhända därför så betvingande stämma, började berätta: "Jag har sett honom en gång under en timma, då dessa båda människor kämpade inom honom, människan i uniform och människan utan uniform. Det är längesedan nu! Ingen av er känner till denna historia, och denna dag hade kunnat kosta honom hela hans karl riär... Jag var edsvuren i den berömda mordprocessen Casani... Denna Casani var en ung bildskön människa, en odugling, som en gång ägt penningar och ansåg sina händer alltför välskötta för att nedsmutsa dem med arbete. För sin skönhets skull, kanske ännu mer genom sitt mjuka, inställsamma sätt, hade han stor framgång hos kvinnorna, så att alltid en fem, sex stycken på en gång voro förälskade i honom. Han ägde dem alla — de vackra åtminstone — och så blevo de i grosser och sedan tog han pengar från dem. Då det ej fanns mera pengar att locka ifrån dem, och när tiden för nedkomsten nalkades, eller oangenäma scener av svartsjuka tillställdes, så hällde han litet cyanokalium i morgonkaffet, och den saken var klar. Trots allt detta, röstade jag för frikännande, emedan den unga människan tycktes mig vara en utvecklad, blint handlande gosse, trots alla de grymheter, han begått. Det förekom mig, som om han icke hade en aning om, vad ordet mord betyder. Det var en underlig likgillighet för död eller liv, som besjälade honom. Därför förnekade han också ingenting. Därför tycktes det rakt inte intressera honom, om han blev hängd eller inte. Han förstod inte, vad han gjort. För honom låg saken så: kvinnorna voro honom oan-

genäma, det oangenäma var han van vid att rödja ur vägen. Död? Vad är det? Mord? Vad är det? "Jag har icke förorsakat flickorna så mycket obehag, som livet i mörkcellen nu är för mig", sade han likgiltigt under ett förhör. Den gången var Dunker ivrigare än någonsin. Han ville uppväcka samvetets röst i denna naiva pojke. Ju harmlösare Casani uppförde sig, desto häftigare, vidare gick han på. Med en lidelsefull upprördhet utan like fastställde han denne gosses skamlösa cynism. Han hade framgång. Med tio röster mot två dömdes Casani till döden. Då man meddelade honom det, upptog han det hövligt, bugade sig en gång djupt för domaren, en gång ännu djupare för de edsvurne och gick ljudlöst till sin cell. I salen begynte då mer än en av den vackra ynglingens älskarinnor att gråta högt.

Jag gick till avrättningen. Jag hade också tvingat mina kolleger att komma dit. Ty jag tycker att ingenting är skamligare än att sätta sitt namn under dödsdomen och icke hava kurage att vara med på avrättningen. Kanhända skulle domarne själva också vara skarprättare. Ty kanhända uppstår all olycka ur detta blott skriftliga mod att döma till döden, ur denna eländiga "arbetsfördelning" varigenom domaren anser sig kunna förakta skarprättaren och skarprättaren domaren.

Jag tvang mig att gå dit. I en liten gård skulle avrättningen äga rum. Förskräckligt höga, svarta murar reste sig kring platsen, så att man knappast såg ett stycke av himmeln. Gården var trekantig. I ett hörn stod galgen, som för övrigt ser ut helt annorlunda, än man tror. Den är knappast manshöj, icke av trä utan av järn... Kyrkklockorna började ringa, oändligt långa sekunder förflöto! Då trädde Casani åtföljd av prästen och skarprättaren ut på gården. Han hade att gå fyra steg till galgen, och nu, i detta ögonblick syntes det, som om gossen plötsligt kommit till medvetande om sin ohyggliga belägenhet och sina handlingar. Han såg på galgen och blev kritvit. Ögonen frångåo ur sina hålor. Han darrade, skälvde i hela kroppen. Först i detta ögonblick — jag skulle kunna ansvara för det — vaknade Casani ur sitt drömliv. En sekund såg han omkring sig med en blick, som avspeglade en omätligt djup, frångående bön: "Låt mig få leva!" Denna blick uppfångade den närmast stående... I nästa ögonblick låg Casani vid Dunkers bröst, och all skuld, hela hans förflutna, hela hans namnlösa ängest och hela hans längtan att få leva upplöste sig i snyftningar.

Dunker hade uppfångat honom. Skarprättaren ville draga bort Casani, men då skedde det märkvärdiga: med en ursinnig åtbörd, med en genomborrande blick som han annars endast hade i sina lidelsefulla advokatsögonblick, avvisade Dunker honom, och han lade sina armar omkring den sköne, till döden dömd, ynglingagestalten, och han viskade ord av den renaste kärlek i den djupt snyftandes öra, och han höll honom fast och troget i sina armar, som en fader sin käraste son.

Alla voro stela av förvåning. Skarprättaren vågade sig icke mera i närheten. Rätten väntade en, väntade två minuter. Slutligen gick överdomaren, en karl i saknad av varje pietetskänsla fram till Dunker och viskade halvhögt i örat: "Vet ni, att ni nu begår ett brott mot § 314: förhindrandet av en rättshandling?"

Dunker förstod ej orden, men han släppte ynglingen. En vink av överdomaren var nog. Skarprättaren trädde fram... Rysande vände vi oss bort... Dunker reste samma dag från staden "för att återhämta sig från de sista månadernas ansträngande arbete" helte det i tidningarna. Han behövde ett halvt år för att någorlunda övervinna infrycket av denna enda minut. "Men jag säger eder, hela sitt liv var han en fridlös man."

Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Möbeltyger - Bomullstyger - Gardiner
Hemvävda, starka och vackra. • Konstfliten, Göteborg.

Adelsfröken som bondflicka.

Novell av ALEXANDER PUSJKIN.

Översatt av Erik Norling. (Forts.)

De tre herrarna återvände till boningshuset och slogo sig ned i förtroligt samspråk. Medan de äldre talade om gamla tider, saft Alexis och överlade med sig själv, vilken roll han lämpligast borde spela i Lisas närvaro. Han kom till den slutsatsen, att kylig likgillighet under alla omständigheter bäst passade honom, och han beslöt att rätta sig därefter. Dörren slogs upp; han vände på huvudet med en sådan utstuderad kall intresselöshet, att den mest förhärdade koketts hjärta bort börja klappa. Men olyckan ville, att det inte var Lisa utan den gamla löjlige miss Jackson, som inträdde, målad och utklutad, och med sänkta ögon gjorde en liten tillgjord knix, varför Alexis' avmäta militäriska bugning skedde förgäves. Han fick knappt tid att samla sina krafter till en ny ansträngning, förrän dörren åter öppnades. Denna gång var det Lisa.

Alla reste sig. Hennes far stod just i begrepp att presentera henne, då han med ens stelnade till av häpnad och bet sig i läppen. Lisa, hans mörkhyade Lisa stod där med fuschade ögonbryn, med kinderna värre sminkade än miss Jacksons, med löslockar betydligt blondare än hennes eget hår, dit-saffa som en oformlig peruk från Ludvig XIV:s tid; klädningsärmarna à la imbécille påminte om madame de Pompadour; hennes figur var så insnörd, att hon liknade bokstaven X, och alla de diamanter hon ärvt av sin mor och som händelsevis ännu inte voro sålda eller pantsatta, gnistrade på hennes fingrar, på halsen och i öronen.

Alexis förmådde icke igenkänna sin Akulina i denna löjlige bjärta och lysande företeelse. Hans far kysste Lisas hand, och själv måste han med förargelse följa exemplet. Då han berörde de fina vita fingrarna, förekom det honom, som om de darrade. Samtidigt iakttog han en liten fot, som sträckts fram med kokett avsiktligheit. Dessa rön försonade i någon mån med det övriga. Vad det röda och vita sminket berättar, nödgas vi erkänna, att han i sitt hjärtas oskuld varken märkte det vid första ögonkastet eller sedermera ens anade dess tillvaro. Gregor Ivanovitsch påminte sig sitt löfte och bemödade sig om att inte lägga i dagen den ringaste förvåning. Men hans dotters skämt föreföll honom så lustigt, att han med svårighet kunde hålla sig för skratt. Den affekterade engelska missen däremot erfor ingen lust att skratta. Hon misstänkte starkt, att sminket tillgripits ur hennes commode, och en djup rodnad av harm lyste tvärs igenom hennes ansiktes konstgjorda blekhet. Hon kastade vreda blickar på Lisa men uppsköt alla förklaringar till ett mera lägligt tillfälle och låtsades förresten ingenting märka.

Man satte sig till bords. Alexis spelade alljämt den förströdes och tankfulles roll. Lisa befedde sig ufomordentligt affekterat, talade i släpande ton mellan fänderna och nästan bara fransyska. Hennes far betraktade henne gång på gång; han kunde inte förstå hennes avsikter men han var mycket road av det hela. Engelskan saft ursinnig och stum. Endast Peter Petrovitsch kände sig riktigt hemmastadd. Han åt för två, drack särdeles rikligt, hade stort nöje av sina egna infall och före ett allt uppriktigare språk och skrattade allt hjärtligare.

Äntligen var middagen slut. Gästerna

Ellqvist foto

Från den stora arbetarfesten på Skansen.

Den 9 och 10 augusti hölls en stor arbetarfest på Skansen med marknad, festspel, historiskt tåg m. m. Vi meddela här en bild ur det historiska tåget, avdelningen Fortid.

togo avsked efter en stund, och Gregor Ivanovitsch kunde ge fritt lopp åt sin skrattlust och nyfikenhet.

— Men hur i all världen har du kommit på det infallet att göra dig lustig över dem, frågade han Lisa. Vet du vad, det där vita sminket klär dig alldeles utmärkt. Jag vill inte göra något intrång i damtoalletens hemligheter — men det säger jag, att vore jag i ditt ställe, skulle jag alltid begagna smink — naturligtvis med måtta, bara en liten smula.

Lisa var förtjust över sitt dristiga företags succés. Hon omfamnade sin far, lovade ta hans råd under övervägande och skyndade bort för att söka stämma den uppretade miss Jackson till försonlighet. Till en början ville denna dag icke öppna sin dörr, knappast inifrån sitt rum åhöra Lisas ångerfulla rättfärdiganden. Lisa sade, att hon skämts för att visa sig inför främmande med sin mörka hy men inte heller vågat göra några frågor — och nu hoppades hon, att den snälla rara miss Jackson skulle förlåta henne o. s. v.

Missen var glad över att Lisa inte velat driva gyckel med henne, vilket hon ju hela tiden troff, och därför var hon lätt nog blidkad, kysste Lisa och gav henne som tecken på deras återförsoning en liten burk med engelskt smink, som Lisa mottog med skenbart uppriktig tacksamhet.

Som mina läsare väl gissa, hade Lisa nästa morgon bråttom att infinna sig till sitt rendezvous i skogen.

— Nå, herre, du var ju på besök i går hos vårt herrskap, sade hon genast hon mött Alexis. Vad tycker du om vår unga fröken?

Alexis svarade, att han knappast gett akt på henne.

— Det var skada det, sade Lisa.

— Åh, varför det?

— Därför att jag gärna velat veta, om det är sant som man säger.

— Och vad säger man då?

— Att jag liknar henne.

— Vilket dumt prat! I jämförelse med dig är hon en riktig fågelskrämma.

— Ack, kära herre, det är både synd och skam att tala på det viset. Vår unga fröken har ett så vackert blont hår och går så vackert klädd. Hur kan det falla er in att jämföra henne med mig!

Alexis svor på att Akulina var vackrare än alla blondiner tillsammans i hela världen, och för att lugna henne började han skildra hennes härskarinna i så löjlige färger, att Lisa inte kunde annat än hjärtligt skratta.

— Men, sade hon med en suck, hur illa än fröken må se ut, är jag ju ändå bara ett obildat litet dumt kräk vid sidan av henne.

— Åh, sade Alexis, vad betyder det! Vill du, så skall jag lära dig läsa.

— Ja kanske; varför skulle jag inte kunna försöka mig på det?

— Utmärkt, min söta flicka! Låt oss börja med detsamma.

De satte sig ned. Alexis tog upp ur fickan en notisbok jämte blyertspenna, och med överraskande lätthet lärde sig Akulina hela alfabetet. Alexis kunde inte nog beundra hennes ypperliga fattningsgåva. Följande morgon sade hon, att hon önskade lära sig skriva. I början ville pennan inte alls lyda henne, men efter några få minuter kunde hon redan forma de vackraste bokstäver.

— Sannerligen underbart! utbrast Alexis gång på gång — minsann går det inte fortare än om vi använde Lancaster-systemet.

I själva verket kunde Lisa redan efter tredje lektionen läsa flytande i "Natalie, bajarens dotter", inpassade reflexioner över det lästa, så att Alexis häpnade, och fyllde sedan ett helt pappersark med utdrag ur denna historia.

Efter en vecka började de korrespondera. Hålet i en gammal ek fick tjäna dem till postlåda, och Nastja var deras hemliga brev-bärare. Alexis lade in sina epistlar i eken och hämtade på samma gång sin älskades kråkfötter, nedklottrade på något tarvligt blått papper. Mycket fort tillägnade sig Akulina ett elegant uttrycksätt, och hennes själsliv bildades och utvecklade sig med en förvånande snabbhet.

(Forts.)

TAPETKOMPANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 9905. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

Säljer bästa T A P E T E R över hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvalitéer till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Bästa inköpekälla för målare och större förbrukare.

Iduns Kokbok

AV ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokboken för det svenska hemmet. . . . .

9:de upplagan nu utkommen.

Pris kr. 7: — inbunden. . . . .

Mrs. P. A. Shaw och den svenska slöjden i Boston.

PAULINE AGASSIZ SHAW.

År 1888 kom direktör Gustav Larsson, bördig från Västergötland, till Boston för att där söka förståelse för de bärande principerna i svensk uppfostran, särskilt sådana de utformats av Otto S. o. m. vid Nääs slöjdseminarium. Han hade då den lyckan att träffa mrs Pauline Agassiz Shaw. Det var en lycka, dels därför att hon genom samma källor — Pestalozzi, Rousseau, Fröbel — kommit till samma tro som han på att uppfostran först och främst skall tillåta barnets egna krafter att växa, dels därför att hon var en rik kvinna, men av det ganska sällsynta slag, som uppfattar sig endast som en Guds förvaltare av det pund, han givit.

Hon förstod, att barnet är mannens fader, och att vill man en ny mänsklighet, så måste man låta den utvecklas hos barnet. Hon började med sina egna fem små och upprättade en skola i enlighet med sina principer för dem och deras vänner i familjens vänskrets. Denna lilla skola — 6 Marlborough street, Boston, fick en mycket stor betydelse för Bostons och längre fram för landets pedagogiska utveckling.

När hon gjort sina lärospån i denna hennes egen skola, sökte hon göra sina krafter fruktbarande för en större krets. 1877 öppnade hon två kindergärten. 1883 underhöll hon 31 kindergärten. Några av dem inrymdes i stadens folkskolor, men alla andra omkostnader än för lokaler bestred mrs Shaw. 1888 inbjöd hon Bostons skolöverstyrelse att undersöka dessa institutioner för att bedöma deras värde för barnundervisningen, och detta resulterade i att överstyrelsen förklarade dem så värdefulla, att staden själv tog upp denna skolform, och numera är den erkänd även av staterna, så att lärarinnor utbildas vid dessa skolor vid samma anstalter som för alla andra folkskolor.

Hennes klara förstånd ledde henne snart till att se, att man måste börja tidigare än med kindergärtenbarnet. Hon blev då den, som i Amerika förverkligade idén om att omhändertaga även de späda barnen och framför allt deras mödrar och sköterskor. 1887 startade hon sin första »Day nursery» i förbindelse med en av sina kindergärten. Där gavs teoretisk och praktisk undervisning i barnvård samt i sömnad, hälsolära, särskilt

alkohologi, och vid sidan av dem inrättades klubbar för gossar och för flickor. 1887 och 1888 inrättade hon med egna medel sju sådana institutioner i eller i närheten av Boston. Alltså redan för 30 år sedan.

Ur dessa utvecklade hon sedan dels North Bennet street industrial school, en förelöpare till yrkesskolorna, dels s. k. Neighborhood Houses och Settlement Houses, d. v. s. barnhem och barnkolonier.

Det var i detta pedagogiska system de svenska idéerna från Nääs fogades in.

Mrs Shaw gav frikostigt de medel, som tarvades för att en slöjdkurs för lärare och lärarinnor skulle kunna upprättas i Boston. 1892 utexaminerades och graderades dess första 23 elever. I mer än 20 år bekostade hon alla utgifter och fri undervisning, och 1909 byggde hon ett eget hus åt seminariet vid Harcourt street, en liten gata bakom den mycket trafikerade Huntington avenue.

Det var en lycka för Mrs Shaw och för den svenska slöjden, att det var en man med direktör Larssons stora kapacitet, särskilt hans stora organisatoriska förmåga, som introducerade slöjden hos henne och i hennes land. Under hans insiktsfulla ledning utvecklade sig seminariet till en inflytelserik pedagogisk institution.

Genom föredragsturnéer, genom utställningar på skolmöten, genom studieresor, men framför allt genom det otrotliga dagliga arbetet höll direktör Larsson seminariet och sitt pedagogiska system så högt, att det fick stor betydelse även för andra stater än Massachusetts. Vid hans seminarium graderade lärare och lärarinnor äro spridda över hela landet. Vid den sista gradueringen, som jag hade det nöjet att bevista, hölls ett kort föredrag av en numera i Boston gift och bosatt dam, som infört svensk slöjd i Californien.

Från Boston spred sig intresset även utom landets gränser.

Från raya H. J. Bhabba, generalinspektör över skolorna i Mysore, södra Indien, mottog direktör Larsson för cirka 12 år sen en inbjudning att besöka hans land för att intressera de indiska lärarna för slöjd. Direktör Larsson fick ett halvt års tjänstledighet, reste till Indien och gav en fem månaders kurs i träslöjd för 20 unga lärare, valda inom olika skoldistrikt. De flesta av dem voro graderade vid universitetet i Madras. Två voro graderade ingenjörer från Technical Institute of Bombay. De blevo assistenter. Under de följande åren upprättades flera slöjdskolor i olika delar av landet. Den stora saken uppbars av framstående indiska lärare.

Mrs Shaw såg i slöjden ett medel att hjälpa människorna från ensidighet. Hennes tankar gingo säkert i samma riktning som sir George Lodge gav uttryck åt i en adress till Birkhead college i orden: »Det är möjligt att förvärva teknisk färdighet i olika verksamhetsgrenar utan att vara en uppfostrad människa. Det finns två typer, som skolan bör undvika att utveckla, den kultiverade mannen utan kunskaper och den lärde utan kultur. Jag vet icke, vilken av dem som är värst».

Det är klart, att Mrs. Shaws åskådning också konsekvent förde henne till lojalitet mot hennes eget kön, så att hon var en av sin stats ledande rösträttskvinnor. Likaså, att det förde henne till verksamhet för den nationella friheten: alltså att hon var verksam i sin stats fredsarbete. Hon var vice president i Bostons sektion av kvinnornas fredsorganisation.

Miss Adeline Moffat, en av hennes själsfränder säger: »Att arbeta tillsammans med mrs Shaw var att erfara världen som en rymligare, angenämare, vänligare plats än man blivit inlärd att se den.»

Jenny Richter Velandar.

EN KLASS I SLÖJDSEMINARIET I BOSTON. × DIREKTÖR GUSTAV LARSSON.

Vårbarn, en liten kinesisk flickas historia.

Filosofie kandidat Ingeborg Wikander — förf. av nedanstående artikel — vistas f. n. i Kina i tjänst hos Världsförbundet av K. F. U. K., vilket förbund genom sina sekreterare utför ett omfattande och på ledande kinesiskt håll mycket uppskattat arbete för Kinas bildningssökande unga kvinnor. Detta arbete är dels undervisning i egentlig mening genom av sekreterarna ledda kurser och skolor t. o. m. ett universitet — Sinling College i Nanking — dels hygienisk och praktisk upplysnings- och hjälpverksamhet — oändligt behövlighet i Kina — och dels direkt kristendomsförkunneelse för de många därute som äro otillfredsställda längtare och här finna vad de sökt.

Före sin utresa till Kina — i början av år 1916 — var fröken Wikander en av ledarna av vårt lands kristliga ungdomsverksamhet. Hon tjänstgjorde under 6 år såsom resesekreterare i »Svenska kvinnors missionsförening», vilken förening i första hand bedriver upplysningsverksamhet i skolor och vid seminarier. Under samma tid grundade Ingeborg Wikander den kvinnliga gymnasiströrelsen med kristligt program och var ända tills hon lämnade Sverige själen i detta arbete.

I Kina har Ingeborg Wikander haft god användning för sin stora språkbevägning. Hon avlade i våras den femte och högsta årsexamen i kinesiska, vilken examen ingen kvinnlig sekreterare därute hittills nått upp till. Såsom arbetsplats har hon fått sig anvisad staden Changsha i provinsen Hunan, där hon — numera tillsammans med en annan svenska, Fröken Ruth Nathorst — skall bryta ny mark för K. F. U. K.'s arbete.

Under de inre oroligheterna i Kina och ej minst i Hunan de båda sista åren ha utlänningarna fått en särskild betydelse såsom befolkningens skydd mot soldaternas övergrepp. Av detta skäl — för att få skyddet av en svensk f.ägga och två svenska namn utanför familjeområdets port — var det också som Tso-familjen, en av Kinas främsta ätter, först mottog de båda svenskorna som hyresgäster.

*

Lilla Vårbarn har gått från oss. För några dagar sedan bars hon bort genom vår port i en liten rödmålad kista. Det var ingen, som följde henne på hennes sista färd, bara två tjänare buro den lilla kistan bort. Och det var inga blomster på locket bara en liten bukett ringblommor, de enda levande blommor vi kunde finna åt Vårbarn i den vinterfrusna trädgården.

Vi sakna Vårbarn mycket, hon var den vi fäst oss mest vid av de många växande små telsingarna av »vår» stora familj. Tso-familjen som vi bo bland.

Vårbarn var en liten flicka, inte tre år gammal än. Hon hade stora djupa vemodiga ögon. Hon såg frisk och klok ut, den lilla, men det var något säreget högtidligt, stilla och allvarligt över hela hennes väsen. Kanske hennes historia delvis förklarade allvaret. Jag måste gå

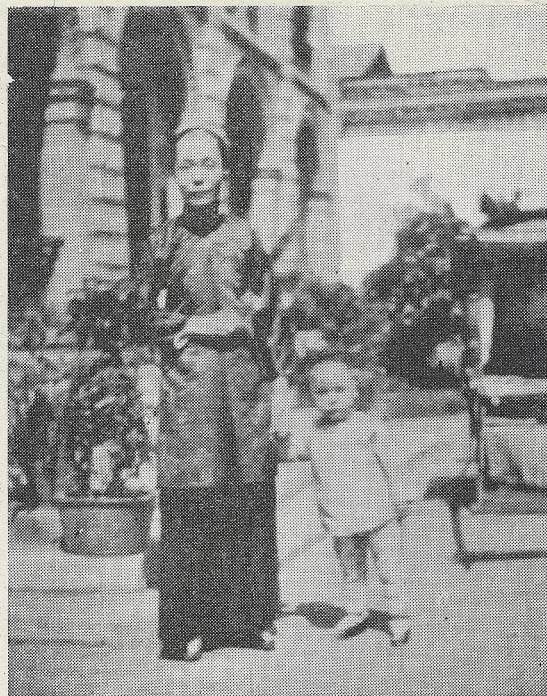
litet tillbaka i tiden för att klargöra detta. Hennes farmor är den tredje lady Tso, hon bor med sonhustru och barnbarn i en annan del av deras stora hus, som vi ock bo i. San T'ai T'ai (Tredje lady) hade två söner. En av dem fick inga barn. Så stod hoppet till den andre, ty söner att fortplanta släkten är en religiös plikt i Kina, av större betydelse synes det än någon annan. Den andre sonens lilla hustru födde honom två döttrar! Och vid denna tid var hans eget livsöde beseglat, han led av tuberkulos. Med vilken ängslig bidan man motsåg tiden, då hans hustru än en gång gav honom hoppet om en arvinge. Skulle det äntligen födas honom och släkten en son? Det var ett litet gossebarn, som skänktes dem. Och deras fröjd kan vi knappast ana. Åt den bortgående var en arvinge född att fortplanta hans namn och ättegrenens. Och vilken upphöjelse för den unga hustrun!

Men — den lille sonen dog efter ett år. Och fadrens sjukdom hade gjort allt större framsteg. Var så allt hopp ute för dem? Nej, hos de sörjande och förtvivlade började ett nytt hopp vakna. Den unga modern skulle åter föda ett barn. Nu måste det ju vara en son, ty detta var det sista hoppet. Så föddes — lilla Vårbarn, bara en flicka. Och fadern dog.

Så har lilla Vårbarn fötts och vuxit upp under sorgens skugga. Modern ser aldrig glad ut. Hon är änka, och hon har ingen son, det är en hård lott i Kina. Och farmoderns sorg var tung och hopplös. Hon har ingen, som för ättegrenen vidare, fast hon själv fostrat upp med möda och oro två söner, som voro små, då deras far gick bort från henne. Två vuxna söner och dock ingen sonson, bara tre små flickor! Så var det heller ingen, som följde lilla Vårbarn på hennes sista färd, det var ju bara ett litet barn, och en flicka. Man gör inga anstalter för dem i Kina, bara gräver ner dem.

Men trots allt hade lilla Vårbarn vunnit en plats hos oss alla. Hennes farmor är förtvivlad, alla sorgens minnen från de gångna åren ha vaknat. Hon bara går och går av och an i sitt rum. Vill ingen se, och vill inte äta. Stackars San T'ai T'ai, hon sörjer ännu som de, som intet fast hopp äga. Hennes mor är lugnare. Hon sade, kanske Gud hade något arbete för lilla Vårbarn och därför tog henne till sig.

Vårbarn hade djup och själ i sina ögon, vilket man ej så ofta ser här ute. Det var något eget och fångslande med detta barn, stark i sina känslor och så bestämd, fast bara ett litet barn. I somras, då jag stannade nere bland dem större delen av hettiden fick hon, som nästan alla andra kinesbarn under sommarhettan, svåra och otäcka bulor och utslag över hela huvudet. Men Vårbarn hade det särskilt besvärligt, då utslagen också satte sig på ögonlocken, så att ögat såg ut som en enda stor, svår bulnad. Man gjorde intet för det och varet klubbade igen de stora ögonen. Man gör intet för såna småsaker i Kina. Men jag fick se lilla Vår-

FEMTE LADY TSO OCH LILLA VÅRBARN.

barn, och så tog jag henne några kvällar och tvättade varligt de öppna böllderna med en lösning, som vi alltid ha till hands för sjuka ögon i Kina. Det sved nog, men Vårbarn sade inte ett ljud. Men då hon kunde öppna ögonen lite och se klart på oss igen, såg hon på mig med värme och kärlek i de djupa barnaögonen. Så tackade hon — och föll ner på sitt ansikte inför mig, som de göra för fadernealtaren och för de äldre släktleden vid familjehögtider. Jag reste hastigt upp mitt lilla barn, men alla de äldre skrattade så gott åt henne. När några dagar gått, och ögonen voro mycket bättre, tyckte mamman och släkten, att de ej skulle besvära mig utan tvätta ögonen själva, det såg ju så enkelt ut. Men hur det var, så gick det inte bra. Vårbarn bara skrek och skrek och ville, att jag skulle göra det. Kanske voro de litet ovana och för hårda på handen, de andra.

Mer och mer lärde jag mig hålla av det egendomliga varma och behärskade barnet med de allvarliga ögonen. Hon brukade stå på verandan på övre botten och titta ut emellan spjalorna, då hon var för liten att se över räcket. Och så snart jag passerade i trädgården kunde jag urskilja hennes lilla trovärdiga röst bland de andra barnens där hon ropade på mig »Wei Hsia Tse», »Wei Hsia Tse». Och jag ropade upp: »Chinen Tsi, ah», »Vårbarn, ja!» Vi voro riktigt goda vänner, lilla Vårbarn och jag.

Under hösten har jag börjat ha regelbundna söndagseftermiddagsmöten för dem från våra klasser, som ville och kunde komma och för medlemmarna av Tso-familjen. Då det var regnigt kommo ibland endast »vår» familj, ty kineserna och kvinnorna i all synnerhet avsky att gå ut i regn. Den som var i. rigast av alla att komma, var lilla Vårbarn. Särskilt sen vi fått vår orgel och kunde sjunga vid mötena. Så snart Vårbarn hörde orgeln spela upp inne hos oss, blev hon ivrig, berättade de för mig, och sade, hon ville in till Wei Hsia Tse och »hålla gudstjänst» (tso lipai). Och under veckan frågade hon dem oupphörligt, om det inte var söndag snart, så hon kunde komma till oss och sjunga »få ro, få ro».

**Fyrternets
FISKBULLAR
KAVIAR
SARDINER
RADHES ANJOVIS**

i ostronsås, Kryddsås, Majonsås, Apfelfärd, Vingarsås, Rensad anjovis i öl, Skinn- o. benfri ostronovis. Levereras i bleckkärl.

**A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hofvet.

**Till tvätt
och diskning!**

Erhållning för tvål och såpa.

**GAHNS
TVÄTTEXTRAKT**

graderade flaskor.

En flaska till 100 liter vatten

Om bruksanvisningen till följes erhålls tillfredsställande resultat.

**MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN**

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:
**MUSTAD'S
"BÄSTA-VÄXT"**

**ANVÄND
HENRIKSSON'S
PUDDINGPULVER
UTMÄRKT TILL ALLT LAGT BAKNING**

Det här var också eget med Vårbarn, att hon jämt gick och gjöng på en melodi, vi nade iart dem genom att oita sjunga den. Det var en melodi, som en kvinnlig missionär, tyska, av Kina Inland Missionen, hade satt till orden: »Kommen till mig I alle som arbeten och ären betungade och jag skall giva eder ro». Vi kunde sjunga de kinesiska orden alldeles som de stå i det kinesiska evangeliet endast med några omsägningar. Den sängen älskade lilla Vårbarn, hon gnolade på den jämt, sade de mig, och brukade sjunga den ofta för syskonen och kusinerna. Detta berättade man mig för länge sedan såsom något lustigt, långt innan vi anade, att lilla Vårbarn skulle lyda orden på ett annat vis, än vi hade tänkt. Jag hoppades särskilt på Vårbarn för framtiden, ty hon hade sådant djup och allvar i blicken, något av stillhet och innerlighet i hela sitt väsende. Hon var som barnet Maria måste varit. Vi voro alla ense därom och sågo med glädje den lilla komma om söndagen och sitta där så stilla och uppmärksam, så tydligt glad över det alltsamma. Och så gick hon hem till sitt och sjöng: »Kan komma till mig, till mig, få ro, få ro». Det var särskilt refrangen hon sjöng, den lilla.

Vi visste om alls intet, tills vår kock kom inrusande en dag, det var den 14 januari och sade: Ett barn har just dött över hos Tso's. Vilket? frågade jag ivrigt. San T'ai T'ai's lilla, svarade han, »så här stor», och han mätte med handen ett par fot från golvet. Så förstod jag, det måste vara Vårbarn. Men jag trodde det ej, hade ju alls intet hört om att hon varit sjuk.

Jag skyndade över till deras sida, träffade en bestört annah och sen vår värdinna, Femte lady Tso. »Var det sannt?» — »Jo, just nu hade hon gått.» »Var för hade de ej sagt något till oss?» — »Ja, de hade intet förstätt själva, ännu på söndagen var hon uppe, fast hon var trött och inte ville leka eller äta. Hon orkade inte stå, sade hon, ville sitta eller ligga. Och på söndag kväll först förstod man, hon var sjuk. På måndag anade man, att det var smittkoppor, den lilla hade, fast de »slagit inåt» i stället för att slå ut på huden. En tillkallad kvinnlig kinesisk läkare ville ej ens se henne, sade hon intet kunde göra, om det var smittkoppor, redan utslagna. Man trodde dock ej än det var farligt. De förstå sig så föga på sjukdom och sjukvård i Kina, även i de bildade klasserna.

De kommo därför ej heller att tänka på att tala med oss. Så på tisdag eftermiddag gick hon stilla bort. Hon hade ej talat de sista två dagarna. Ah, vad jag önskade, de låtit mig få veta det, så att jag kunnat få se lilla Vårbarn än en gång, innan hon gick från oss. Jag saknar barnet med de djupa ögonen, det stilla lyssnande väsendet och den varma, outtalade och barnliga hängivenheten. Jag har mist en liten vän i Kina. Men jag skall nog se lilla Vårbarn igen. Hennes själ var redan vakent, en spröd liten knopp, men dock full av liv. Hon ville icke »gå över året» sade hon, då de talade om de stundande nyårsfestligheterna (kinesiska nyårsdagen är i år den första februari). Men hon sjöng för syskon och släkt om Honom, som sade »Kom till mig, till mig att få ro».

Kina, på Yangsefloden. Januari 1919.

Ingeborg Wikander.

**A. B. FÖRENÄD
O. B. JÄRNSMÅLAR
GÖTTEBORG**

Flyglar, Planinon, Brglar
från landets förnämsta
fabriker.

En verklig hjälp är

HUSOVARNA

den moderna
HUSOVARNA
symaskinen.

STEINWAY

Örnemagneten Steinway & Sons
Lundholm's Pianofabrik
Söndagsgatan 22, Stockholm.

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synneeligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Vasa Fotomagasin A.-B.
Göteborg
köper, säljer och byter begagnade
kameror m. m. Tillskriv oss Tel. 13673

SINGER

Sybordsmaskiner

Billigast genom den höga fetthalten, bekvämast genom lösligheten.

TVÄTT-EXTRAKT SOLIDAR

Varför spricka skodonen sönder?

En fackman skriver härom: »Under nu rådande dyrtid är det dubbel obehagligt att ofta efter en helt kort tids användning finna sina skodon sönderspruckna och förstörda och litet var har nog i mer eller mindre kraftiga ordalag gett luft åt sin förargelse, samt, digt undrande var orsaken till förstörelsen är att finna. »Dåligt läder», säga många, säkerligen i många fall med full rätt, »dåliga putsmedel», säga andra med långt större rätt efter vad gjorda undersökningar visa. I de allra flesta fall är nämligen ett dåligt putsmedel orsaken till skodonens för tidiga förstöring, helt naturligt för övrigt, om man betänker att många av de i handeln förekommande putsmedlen äro sammansatta utan nödig sakkunskap, av olämpliga ämnen och därför verka frätande och uttorkande på lädret, så att detta hårdnar och spricker.

Om man vill att skodonen skola hålla länge och behålla sitt utseende och smidighet, är det alldeles nödvändigt att använda ett verkligt bra och för lädret välgörande putsmedel. Jag rekommenderar det utmärkta svenska fabrikkatet »Viking-Skokrä», framför allt de högsta kvalitéerna »Premier» och »Högglans», som bevarar lädrets smidighet och i hög grad förhöjer dess hållbarhet. En och annan gång bör man dessutom ingunda skodonen med litet lämpligt fettämne, såsom »Vikings Sveciaolja» eller »Vikings Sveciavax», vilka medel ytterligare förhöja lädrets smidighet och motståndskraft. Före ingnidningen bör man avtvätta smuts och anhopade putsmedelrester med litet ljumt tvålvatten.»

Ärade Husmödrar!
Det är Er mähända obehagligt vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter **Gooda-Jästmjöl**. Burkar à 15, 25 och 50 öre köpas och »Några beprövade recept» fås gratis överallt.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Hemmets gläntje öbas genom goda babyverk. Sådana erhållas lättast genom att använda
Orrens Jästpulver № 1910
Till salu överallt!
För bolaget Tebeisba Tebriben Norman Tebjön.

DIADEM
HÄRNÅLEN
Alla damers förljusning
FINNES I VARJE VÄLSORTERAD SVEHÖRS- OCH KORTVARUAFÄB.
TILLVERKARE:
BALTISKA MERKANTIL & INDUSTRI A. B.
STOCKHOLM

Doktorinnan Vilma Erkssons Vilehem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstkelna mottagas ej.

FREJAMI PASTILLERNA
fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Välgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.
REN SOCKERPRODUKT

SÄLLES ÖVERALLT

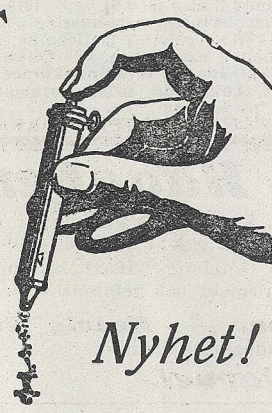
Kullgrens Gravvårdar
Agna Edra avlidna en bestående minnesvård!
Rikhaltig katalog gratis.
GRANITAKTIEBOLAGET
C. A. KULLGRENS ENKA
UDDEVALLA

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 31 juli 1919.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	6,223,050: 36	Aktiekapital	40,000,000: —
Obligationer	13,397,967: 33	Reservfond	20,000,000: —
Fastigh. o. invent.	7,327,700: 08	Dispositionsfond	2,000,000: —
Reverser m. säkerh.	129,967,659: 52	Pensionsfond	500,000: —
Växlar	92,416,725: 91	Depositions- o. kapitalräkningar	145,697,439: 22
Kreditiv. o. löpande räkningar	85,403,958: 84	Sparkasseräkning	79,221,905: 90
Hos inh:ska banker	2,714,991: 46	Giro- o. löp: räk:n	56,088,930: 18
» utl:ska »	34,756,049: 52	Postremissväxelräkn.	5,929,814: 12
Å andra räkningar	18,005,106: 25	Till inh:ska banker	6,174,500: —
		» utl:ska »	5,972,214: 92
		Af utl. bank. insatta	6,210,720: 95
		Å andra räkningar	23,317,683: 98
	Kr. 390,213,209: 27		Kr. 390,213,209: 27

För utflykterna och hushållet. ASTRA-STIFT

Praktisk och bekväm förpackning av Astra Sötningemedel. En fyllning motsvarar i sötma ca 1 kg. socker. Pris 3:— kronor pr påfyllt stift.
Lättlösligt **ASTRA** Sötningemedel à kr. 1,25 pr påse. Till salu i apotek och tekniska affärer.

Inackorderingar och Diverse.

Englandsvistelse
Kan någon af tidningens läsare gifva anvisning på någon verkligt fin familj i England, där inackordering kan erhållas för en ung dam, som önskar idka språkstudier och deltaga i sällskapslivet. Bästa referenser fordras och lämnas. Tacksam för svar till »Englandsvistelse» under adress S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Inackordering
önskas i vänligt hem Prästgård eller herrgård af affärsdam för några månaders hvila. Svar till F r u G. Widén, p. r. Göteborg.

En skolflicka, frisk, snäll och glad, omkring 12 år, erhåller mycket god inackordering i ämbetsmannafamilj i Stockholm å Östermalm som sällskap till egen dotter. Tillsyn utlofvas. Svar till F. B. denna tidn.

I trefligt samhälle, invid kyrka, skola och affär, ungefär 2 km. från järnvägsstation, erhålles god inackordering. Pris för deladt, stort rum 175 kr. pr månad. Om vård önskas, kan sådan och erhållas. Svar till »Hemtreffnad», Almunge.

Läs- och lekkamrat till 10-årig dotter önskas omkr. nästk. 15 sept. Adress friherrinnan A Åkerhielm, Dylta Bruk.

Skolkamrat, frisk och väluppfostrad, sökes till vår 9-åriga gosse (3:dje förbered.). Moderlig tillsyn och närande husmanskost. Svar m. referenser till Kyrkoherde Hedelin, Guldsmedshyttan.

Den 1 Sept. kan 7—8-årig flicka få deltaga i läsning för komp. lärarinna tills. med jämnårig. — Moderlig omvårdnad. — Korresp. med »Tj. familj på landet», Tyringe, p. r.

A större egendom i Småland emottages frisk och väluppfostrad 14 års flicka såsom sällskap åt egen dotter. God undervisning erhålles i närbelägen skola. Bästa referenser fordras. Svar till Friherrinnan K. Strand hotellet, Båstad.

Medelålders dam af god familj, van vid barn och ungdom, önskar till hösten 3 å 4 skolungdomar i sitt hem — gärna syskon. Ömsesidiga referenser. Svar till »God omvårdnad», Iduns exp., Sthlm.

God inackordering i godt hem i Sthlm. Svar till »Deladt rum», Iduns exp., Sthlm.

PENSION, där jämte vanliga skolämnen & Musik äfven husliga sysslor förekl., önskas för 17 års flicka. Svar med prospekt till A. E. S., Södra Tidn.-kont., Södermalmstorg 7, Stockholm.

Undervisning.
I hemtreflig prästgård på landet kunna under kommande läsår några välartade mindre, ev. klena barn få god inackordering samt undervisning af studentska. Hög och ren-luft. Svar till »God omvårdnad», denna tidnings kontor, f. v. b.

För kvarsittare, efterblifna eller föräldralösa.
I prästgård på landet nära stad med 6-klassig statens samskola med ett fåtal lärjungar kunna några barn mottagas till undervisning och god uppfostran tillsammans med egna barn. Svar märkt »Undervisning och uppfostran» under adress S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Lausanne.
»Le Grand Verger, route du Signal». Pensionnat de jeunes filles, 1:er ordre. M:mes Pfluger.

Nionde praktiska hushållskursen å Lyckebo pensionat Sjömarken börjar 15 sept. och pågår tre månader. Pris med inackordering 150 kr. pr månad. Glad och trefligt hemlif. Härligt läge. Förfrågningar ställas till Lyckebo, Sjömarken.

Gurkmjöl, äkta, fås från E. Schillander, Eskilstuna. 3.50 fl. + porto.

Vackra torkade nypon
Kr. 1:50 pr kg. N. A. Box 6, Vinslöv.

Förberedande kurs för sjuksköterskeutbildning anordnas i Caroline Wijks Sjuksköterskehem i Göteborg 15 Sept.—15 Dec. Inträdesfordran: elementarskola. Prospekt genom Hemmets föreståndarinna, Vasa Kyrkogatan 5, Rt. 61 87.

I sjukgymnastik, massage
ljusterapi, elektroterapi, hydroterapi m. m. börjar ny kurs. Grundligaste utbildning. **KOMPLETTERINGSKURSER FÖR SJUKGYMNASTER.** OBS! Utmärkta platser anskaffade åt förra kursens elever. Begär prospekt.
Malmö Zander-Institut.

Handarbete i hemmet.
Damer kunniga i finare handarbete erhålla dylikt hos undertecknad.
Prof torde medtagas.
Hugo Scharfenberg & Co., Drottninggatan 18, Göteborg.

Husmödrar! Oumbärliga konserveringsböcker äro: »HEMETS KONSERVERINGSBOK». Av Olga Paulsen. 5 uppl. 1:50. »PRAKTISKA METODER FÖR KONSERVERING» av Elna Pehrsson. 4 tillökade uppl. Häft. 1:50, klotb. 2:75. »FRUKTKONSERVERING» av Nils Sonesson. 1:50. »PRAKTISK KOKBOK» av Anna Olsson har nu utk. i 5:e tillökade uppl. Klotb. 4:50. (21—25 tusendet). Samtl. böcker erh. i varje bokh. Lindblads Förlag, Uppsala.

Annonsera i Idun

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

GÖTEBORGS GYMNASSTISKA INSTITUT

Förmåligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASSTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt

Med. D:r Emil Kleens

ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik
för herrar och damer. Begär prospekt.
Engelbrektsgratan 43, Stockholm.

Stockholms Nya Gymnastik-Institut

S:t Eriksgatan 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Institut för Kvinnliga Läkareassistenter,

Nytorpsgrat. 23 A, Stockholm.
börjar ettårig utbildningskurs den 15 sept. 1919. Noggrann undervisning av kompetenta lärare i anatomi och fysiologi, sjukgymnastik och massage, friskgymn. och idrott, sjukdomslära, rörelselära, invärtes och utvärtes sjukdomar, laborationer, elektricitetsbehandling, fysikaliska behandlingsmetoder, sjukvård, barnvård och hygien. Praktiska övningar. Kursavgift 1,000 kronor. Platsanskaffning efter godkänd kurs. Begär prospekt!

Professor Unmans Gymnastik-Institut,

Brunkebergsgatan 9, Stockholm.
1-årig kurs. Begär prospekt.

Förberedande kurs

för sjuksköterskeutbildning anordnas i Carolinæ Wijkis Sjuksköterskehögskola i Göteborg 15 sept.—15 dec. Inträdesfordran: elementarskola. Prospekt genom Hemmets föreståndarinna. Vasa Kyrkogatan 5. Rikst. 6187. Ansökan inom juli månad.

Velvet Complexion.

Öfverträffligt hudmedel.

»Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:— plus porto.

FRANSKA PARFYMMAGASINET,
Hovleverantör,
Drottninggatan 21, Stockholm.

Misspnygdande hårväxt,

vårtor, födelsemärken, avlägsnas mest effektivt med behandling. Rådfråga läkare ang. metodens tillförlitlighet. Birger Jarlsgratan 58, invid Tegnérgat. R. Öst. 1956, A. 9606. Karin Mårtensson, Stockholm.

Underlivslidande

och dylikt undgå bäst genom bruk av livmodersspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med både rören 20, 24, 30 kr. Lämpligast läsning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Möllervångsgatan 53 b, Malmö.

PENSIONAT- OCH HOTELLARENDE.

Från den 1 nov. 1919 kommer Kungl. Vattenfallsstyrelsens Ingeniörmäss i Porjus, som, samtidigt som den betjänar statens tjänstemän, även äger rätt till fullständig hotellrörelse, att arrenderas ut. Närmare uppgifter om rörelsens bedrivande m. m. tillhandahållas på begäran, och torde före den 5 sept. 1919 skriftliga anbud å arrende insändas till Byggnadschefen vid Luleälvens Kraftverksbyggnader. Adress Porjus.

I gott hem i Stockholm emottages den 1:sta okt. några flickor, som under skicklig husmodersledning (f. d. skolkökslärarinna) önska lära allt, som hör till ett välordnat hems skötande.

Vidare mot svar till »200 pr månad». Iduns exp. Sthlm, f. v. b.

E. HULTS Flickpension, Djursholm

emottager anmälningar av elever till den 15:de sept. på tre månader. Husmoderskursen omfattar Matl., Kläd- o. Linnesöm, även Fransk Linnesöm, Konstslöjd, Målning, Föreläsning i Konst o. Litteraturhistoria med besök i Stockholms Museer under sakkunnig ledn. Fr. o. m. höst; kursen ingår även Franska språket. Som valfria ämnen ingå Sång, Musik o. Språk (Engelska, Tyska). Begär prospekt. Adr.: **E. Hults Flickpension, Djursholm.** Rikstel. 478.

Johanna Brunssons Praktiska Konst-vävnadsskola
KUNGSGATAN 70, 2 tr., STOCKHOLM,

Höstterminen för Praktisk och Teoretisk vävning tager sin början måndagen den 1 sept. — Prospekt.
Allm. tel. 437 Riks tel. Norr 363.

Helpension för flickor.

Vid Ytterån i Jämtland (härligt läge vid Storsjön) öppnas 15 sept. en helpension för flickor, 16 elever i åldern 15—18 år mottagas. Inträdesfordringar: flickskola eller realskoleexamen. Undervisning meddelas i tyska, engelska, franska, (även konversation) litteratur- och konsthistoria m. m., samt musik. Upplysningar erhållas av fil. mag. fröken G. Wahlquist, Sala.

Syster Elisabeth Werner, Ytterån.

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium,
Kommendörsgratan 32, 1 tr., Stockholm.

Grundat hösten 1907, börjar nytt arbetsår 1 sept. 1919. Ansökningar till ny ettårig lärarinnekurs samt Högre kursens praktiska linje kunna insändas under ovanstående adress. På begäran sändas utförl. prospekt samt nytt, särdeles fördelaktigt program för de högre kurserna, av K. Läroverksöverstyrelsen godkänt nu den 8 juli 1919. Föregående elever, som inväntat detta, uppmanas skyndsammast begagna sig av sin plats i det begränsade elevantalet.

»Danmark». Unga bildade flickor

från bättre hem, högst åtta inalles, som efter slutad skolgång önska huslig utbildning, mottagas d. 1 nov. som medlemmar av familjen i vårt herrgårdslika hem tio kilometer norr om Köpenhamn (järnvägs- och spårvägsförbindelse). Undervisning av fackbildade lärarinnor i allt till matlagning samt sömnad av egna kläder hörande. Pris 225 kronor (danska) pr månad för bostad, kost, ljus, värme och ovannämnda undervisning. Tillfälle till utbildning i språk, musik och ridning. — Referenser önskas och lämnas,
Ingenieurkapetain Gottschalk, Jägersborg pr. Gentofte, DANMARK.

GÖTEBORGS NYA HUSMODERSSKOLA, Södra Allég. 2 A. Rt. 106 24.

Husmoderskurs på 1 term. börj. d. 10 sept. Grundl. o. prakt. underv. i enkl. o. finare matlagn. o. bakn. konserver, dukn., server. m. m., linnesöm. utan tråkl. (hvarje elev disp. en symask.) hälso o. sjukvårdslära, barnv. (valfr.) Prosp. o. uppl. på beg.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1A),

börjar sin 23:dje termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1919. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar av bär, frukt grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Adress till 23 aug. Nyåker, Leksböda, sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysning på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Vävskolan Hagaberg

öppnar den 15 okt. en 3 mån. kurs i vävning, knyppling, fransknypning och enklare handarbeten. Fristikt beläget vid havet i villasamhället Nya Varvet invid Göteborg. Inackordering kan erhållas. Anmälan före 1 sept. Prospekt och referenser på begäran.

Brita M. Sonesson-Olsson. Hedvig Widesjö.
ex. väv- och handarbetslärarinnor.
Nya Varvet.

Önnestads Kvinnliga Folkhögskola

5 mån. vinterkurs från 1 nov. Även Allm. bildning. Förbereder för högre skolor i huslig ekonomi, sjukvård, seminarier m. m. — Språkundervisning. Friplatser och stip. intill 35 kr. pr mån. illustr. prospekt mot dubbelt porto genom **Rektor Yngve Melander, ÖNNESTAD.** (Krist. län).

Södra K. F. U. K:s Yrkesskola i huslig ekonomi

Östgöttagatan 24. STOCKHOLM.

1. Fullständig lärlingskola 15 sept.—30 april.
2. Hushållsskola 15 aug.—20 dec
3. Amneskurser med valfria ämnen på 1, 2 & 3 mån fr. o. m. 15 aug. Grundlig och praktisk utbildning för unga flickor ur alla samhällsklasser. Tillfälle till helinackordering. Prospekt mot porto. Riks Söder 12 eller A. T. 310 01 mellan kl. 10—12 f. m.

Florodol-Tvålen

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

Herrsätra Skola,

8-klassig flickskola, helpension, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertälje. Infödd tyska, skolkökslär., exp. musikal. ANNA SUNDIN. Adr. till 20 juni Molstabergr., Mölbo, sedan Carlberga, Södertälje.

En förståndig husmor använder alltid Kockens bryddor! *Observera märket!*

PHOSPHO-ENERGON
RILLER
FORORDAS AV LÄKARE
» vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. »
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Receptfria PROFESSOR A. VESTERBERG'S

Frukthyllor

Fruktskåp,
Trädgårdsstegar
Frukttorkningsapparater,
To: kramar R. A. m. botten av förent metallduk.
Begär katalog och prisuppgift.
RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG,
BILLINGE. Tel. 38.

Dina blommors trevnad
Är ditt hems trevnad.
Detta uppnås genom användande av

Stidsvigs Blomstergödning.
A. P. FETTINDUSTRI, MALMÖ.
Finnes hos de flesta frö- o. blomsterhandlare.

Mot spröd och narig hud & händer och ansikte är

DERMA-CREAM

med rose eller viol

det yppersta medlet. På grund av sin beredning utan fett och olja är DERMA CREAM särdeles behaglig att använda, då den fullständigt låter inriva sig i huden.
Hel- och halvtuber.

Till salu å apotek och i tekniska affärer.

"VIND" laskande, uppfriskande BON-BONS

En skön svalka i sommarvärmen är "VIND" Bon-Bons.
Säljes överallt i påsar å 25 öre.
PIX AKTIEBOLAG - GEFLE